

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣ Ξ

τοῦ Πρωτάνεως κ. Π. Ἰωάνν ν, καταθέτω: τος τὸν στίφα-
νον τοῦ πανεπιστημίου ἐπὶ τῆς σοφοῦ τοῦ ἀειμνήστου
διδασκάλου Ἡρ. Μητσόπουλου.

Πολυσεβαστε γερὰρ διδάτκαλε,

Ὁ Ὀλιβερὸς κληρὸς νὰ καταθέσω ἐπὶ τῆς σοφοῦ Σου τὸν
στέφανον τοῦτον καὶ νὰ προσφωνήσω Σοι διὰ βραχείων ἔλα-
χεν ἐμοί, τῷ ὑπὸ Σοῦ ἐκ νεανικῆς ἡλικίας διὰ πολλῆς ἀγά-
πης καὶ φιλίας τιμηθέντι. Ἐκόσμησας τὸ Πανεπιστή-
μιον ἐπὶ ἡμισὺν αἰῶνα περίπου διδάσκων διὰ γλώσσης
μειλιχίου, σαφούς καὶ ἀπερίττου, καὶ ἐξηγῶν εἰς τοὺς
ἀπειραριθμούς μαθητάς Σου τὰ θαυμάσια τῆς φύσεως καὶ
καταδεικνύων τὴν ἀπειρον σοφίαν καὶ ἀγαθότητα τοῦ Δη-
μιουργοῦ, πρὸ ἧς ὡς ἄλλος Γαλιλαῖος ἀποκαλυπτόμενος,
ἀνέκραζες τὸ τοῦ Δαυὶδ: «Κύριε πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας.»
Ἀνήκων εἰς τὴν μεγάλην ἐκείνην χορείαν τῶν διδασκάλων
τοῦ Γένους, συνετέλεσας, εἴπερ τις καὶ ἄλλος, εἰς τὴν μετὰ
τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ ἔθνους παλλιγενεσίαν τῶν γραμ-
μάτων, θεμελιωτὴς γενόμενος τῆς γλώσσης τῶν φυσιο-
γραφικῶν ἐπιστημῶν ἐν Ἑλλάδι, καὶ πῆξας μόνος Σὺ διὰ
τῆς ἀκαταπονήτου ἐπιμελείας τὸ μόνον ἐν Ἀνατολῇ Φυ-
σιογραφικὸν Μουσεῖον ἀξίας πλέον τοῦ ἑκατομμυρίου,
προελόμενος οὕτω τὸν ἐν τῇ ἐπιστήμῃ πλοῦτον τοῦ κατὰ
βίον τοιούτου. Ἀπελθε πολῦτιμε διδάτκαλε εἰς τὰς οὐρα-
νίους μονὰς καὶ ἐκεῖ μετὰ τῶν συναθλητῶν Σου καὶ φί-
λων σου Κοντογόνου, Φαρμακίδου, Μανούσου, Ὀλυμπίου,
καὶ πάσης τῆς συγχρόνου Σου σειπτῆς χορείας δέου πρὸς
τὸν Ὑψίστον ἵνα καὶ ἡμεῖς τοὺς περιλιπομένους φρονη-
ματιζῇ ἐν παῖσιν ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ πανεπιστημίου.

Εἴη Σοι ἡ μνήμη ἀγήρωσ καὶ αἰωνία!

ΛΟΓΟΣ ΕΠΙΚΗΔΕΙΟΣ

εἰς Ἡρακλέα Μητσόπουλον, ἐκφωνηθεὶς ὑπὸ
τοῦ κ. Τιμολ. Ἀργυροπούλου ἐντολῇ τῆς
Φιλοσοφικῆς Σχολῆς.

Πένθος βαρὺ καλύπτει ἀπὸ τῆς χθὲς καὶ αὖθις τὸ ἡμέ-
τερον Πανεπιστήμιον. Εἰς τῶν ἀρχαιοτάτων καὶ ἐπιφανῶν
αὐτοῦ Καθηγητῶν, ὁ **Ἡρακλῆς Μητσόπουλος**, δὲν
ὑπάρχει πλέον ἐν τῇ ζωῇ. Ἐπὶ 47 συνεχῆ ἔτη διδάξας
ἐν τῷ Ἐθνικῷ ἡμῶν Πανεπιστημίῳ, δύο δὲ ὅλας γενεὰς
ἀκαδημαϊκῶν πολιτῶν μνήσας τὰ μυστήρια τῆς φύσεως,
ἀπέρχεται ἐκ τοῦ μέσου ἡμῶν πλήρης ἡμερῶν, φέρων τὴν
συνειδησιν ἀναπεπαυμένην ὅτι ἐξετέλεσεν εὐρύκως τὸ κα-
θῆκον αὐτοῦ. Δικαίως ἄρα πενθεῖ ἐπὶ τῇ ἀπολείᾳ τοιού-
του διαπρεποῦς μέλους αὐτοῦ τὸ ἡμέτερον Πανεπιστήμιον,
ὅπως δὲ ἰδιάζουσα θλίψις πλήσσει τὴν Φιλοσοφικὴν Σχο-
λὴν, ἥτις καὶ μοι ἐνετείλατο νὰ ἐκτελέσω τὸ λυπηρὸν κα-
θῆκον νὰ διερμηνεύσω τὴν κατέχουσιν τοὺς ἐταίρους τοῦ
μεταστάντος πολυτίμου συναδέλφου βαρεῖαν ὀδύνην. Δὲν
ἔχω δ' ἀνάγκην νὰ καταφύγω εἰς ἐγκώμια ρητορικὰ καὶ
ἐπιτετηθευμένα, καθόσον ἀπλή καὶ ἀπερίττος ἀφήγησις

τοῦ ἐπιστημονικοῦ βίου τοῦ ἀνδρὸς εἶνε τὸ ἀριστον αὐτοῦ
ἐγκώμιον.

Ὁ Ἡρακλῆς Μητσόπουλος ἐγεννήθη τῷ 1816 ἐν Πά-
τραις, ὥστε παῖδα ὄντα κατὰ τὴν ἔκρηξιν τῆς ἐπαναστά-
σεως ἠναγκάζετο νὰ σώσῃ ἡ μήτηρ αὐτοῦ περιπλανωμένη
ἀνὰ τὰ ὄρη. Οἱ γονεῖς αὐτοῦ εὐποροὶ κτηματῆται τυγχά-
νοντες προσήνεγκον εἰς τὴν κατὰ τοῦ τυράννου μαχομένην
πατρίδα οὐ μόνον τὸν ὀβολὸν αὐτῶν ἀλλὰ καὶ πολῦτιμον
αἶμα, καθότι ὁ πρεσβύτερος ἀδελφός του Κωνσταντῖνος
ἐφρονεῖτο κατὰ τὴν ἡρωϊκὴν ἔξοδον τοῦ Μεσολογγίου. Μετὰ
τὴν κατάπαυσιν δὲ τῆς ἐπαναστάσεως μετέβη εἰς Κρανί-
διον ἐν ἡλικίᾳ 10 ἐτῶν παρὰ τῷ ἐκεῖ διαμένοντι ἀδελφῷ
τοῦ Δημητρίῳ, παρ' οὗ καὶ ἐδιδάχθη τὰ πρῶτα γράμματα.
Τοσαύτην δ' ἐπίδοσιν εἰς ταῦτα ἐπέδειξατο, ὥστε κατὰ
τὴν περιοδείαν τοῦ Καποδιστρίου, ἐπισκεψαμένου τότε τὸ
Κρανίδιον, ἠδυνήθη νὰ συντάξῃ λογιδριον καὶ δι' αὐτοῦ
προσφωνήσῃ τὸν Κυβερνήτην. Τὸ δὲ θάρρος τοῦ νεορῶ
ρήτορος ἐπέσπασε τὴν προσοχὴν τοῦ Κυβερνήτου, ὅστις
κατόπιν μετεκαλέσατο τοῦτον εἰς Ναύπλιον καὶ παρέσχεν
αὐτῷ εἴτα μικρὰν ὑποτροφίαν δι' ἧς ἠδυνήθη νὰ περατώσῃ
τὰς γυμνασιακὰς αὐτοῦ σπουδὰς ἐν τῷ ἐν Αἰγίνῃ γυμνα-
σίῳ ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἀοιδίμου τοῦ γένους διδασκά-
λου Γεωργίου Γενναδίου, ὅστις ἐκτιμήσας τὰς ἀρετὰς τοῦ
νεορῶ μαθητοῦ του οὐκ ὀλίγην στοργὴν ἐπέδειξε πρὸς αὐ-
τόν. Τῇ συστάσει δὲ τοῦ Γενναδίου ἀπεστάλη βραδύτερον
ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου Βασιλέως Ὁθωνος εἰς Γερμανίαν τῷ
1837, ἐκεῖ δὲ ὡς ὑπότροφος διατρίψας ἐπὶ 7 ὅλα ἔτη
ἐσπούδασε κατ' ἀρχὰς μὲν φιλολογίαν, εἴτα δὲ ἤχθη εἰς
τὴν μελέτην τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν ἐκ τῆς ἐξῆς ἀφορμῆς·
ἀφετηρίαν δηλ. εἰς τὴν μελέτην τῆς φύσεως παρέσχεν αὐτῷ
ὁ ἐν Βερολίνῳ ἐπιφανὴς φυσικὸς DOVE διὰ τῶν μετ' αὐτοῦ
συζητήσεων καὶ συσκέψεων περὶ εὐρέσεως ἐπιστημονικῶν
φυσικῶν ὄρων δι' οὓς οὐ μικρὸν συνετέλεσε τοῦ Μητσο-
πούλου ἡ εὐρεῖα μάθησις τῆς μητρικῆς ἡμῶν γλώσσης.
Μετὰ δὲ τὴν ἐπάνοδον αὐτοῦ εἰς τὴν Ἑλλάδα διωρίσθη
κατ' ἀρχὰς μὲν Καθηγητῆς ἐν τῷ Γυμνασίῳ Πατρῶν, ἀ-
μέσως δὲ μετὰ ἐν ἔτος ἀνετέθη αὐτῷ ἡ Καθηγησία τῆς
Φυσικῆς Ἱστορίας ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ, ἐν ᾧ ἐδί-
δαξεν ἀόκνως μέχρι τοῦ θανάτου του.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Καθη-
γησίας του ἐδίδαξεν ἀπὸ τοῦ 1850 ἐπὶ δύο ἔτη πειραμα-
τικὴν φυσικὴν, ἀναπληρώσας τὸν εἰς Παρισίους ἀπουσιά-
ζοντα καθηγητὴν τοῦ μαθήματος τούτου ἀοιδίμον Στροῦμ-
πον. Οὐ μόνον δ' ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ παρεῖχε τὰ σοφὰ
αὐτοῦ διδάγματα, ἀλλὰ καὶ ἐν ἄλλοις ἐκπαιδευτηρίοις, ἐν
τε τῇ Ῥιζαρείῳ σχολῇ, ἔνθα ἐδίδαξεν ἐπὶ 40 ὅλα ἔτη καὶ
ἐν τῷ Ἀρσακείῳ ἐπὶ τριακονταετίαν. Κατὰ τὴν ἐν τῷ Πα-
νεπιστημίῳ δὲ διδασκαλίαν του συνέταξε σειρὰν ὅλην μα-
θημάτων τῆς φυσικῆς ἱστορίας, ἧτοι Ζωολογίαν, Ὄρυκτο-
λογίαν, Γεωλογίαν, ἐν οἷς ἀνέγραψε τοὺς λίαν ἐπιτυχῶς
παρ' αὐτοῦ μορφωθέντας ἐπιστημονικοὺς ὄρους, τοὺς συνά-
δοντας καὶ πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς γλώσ-
σης καὶ πρὸς τὰς προόδους τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν. Οἱ
ὄροι αὐτοῦ ἀποτελοῦσιν ἀνεκτίμητον κειμήλιον διὰ τε τοὺς